

Welkom

Titanic en pensioen...

Gerechtshof Den Haag 6 mei 1926, W 11507 (Reuchlin)

Mr. Wim P.M. Thijssen

Titanic

Hoe de Titanic niet voor een doorbraak in de scheepstechniek zorgde door te zinken, terwijl dat niet mogelijk zou zijn, maar wel voor een doorbraak in het pensioenrecht zorgde, door pensioen uit de sfeer van liefdadigheid in de rechtssfeer te trekken...

Wat ging vooraf?

- HR 12 maart 1926, ECLI:NL:HR:1926:AG1802 (Goudse Bouwmeester)
- Na het aannemen van steekpenningen dreigde oneervol ontslag
- Steekpenningen aan gemeente betaald om ontslag te voorkomen...
- Maar de gemeente zette het ontslag door
- Steekpenningen als onverschuldigd betaald teruggevorderd
- Baanbrekend arrest: betaling aan de gemeente berustte op natuurlijke verbintenis

Het zinken van de Titanic:

- Jhr. Reuchlin, directeur HAL, was als gast aan boord en verdronk
- HAL betaalde onverplicht weduwen- en wezenpensioen (geen wettelijke en geen contractuele verplichting daartoe)
- Belastingdienst: dat is vrijgevigheid; schenkingsrecht verschuldigd

Rechtbank:

- Een morele betalingsverplichting sluit vrijgevigheid niet uit
- Het maakt niet uit of de morele verplichting als persoonlijke morele verplichting wordt beschouwd of als een maatschappelijke verplichting (standpunt HAL)
- De bedoeling is en blijft bevoordeling uit vrijgevigheid

Gerechtshof (1):

- Had kennelijk het arrest inzake Goudse Bouwmeester gesignaleerd
- Oordeelde civielrechtelijk dat de betaling van de pensioenen op een natuurlijke verbintenis berustte (art. 1895 BW)
- Oordeelde fiscaalrechtelijk dat de pensioenen niet bovenmatig waren zodat van vrijgevigheid geen sprake was

Gerechtshof (2):

- Naar huidige in Nederland en andere beschaafde landen levende opvattingen rust op de werkgever een morele plicht tot verzorging van werknemers en hun gezinnen die een bedrijfsongeval overkomt
- Dit beginsel kwam tot uitdrukking in de Ongevallenwet 1901
- Bij de HAL bestond al sinds 1889 een fonds waaruit dergelijke uitkeringen werden betaald

Kortom:

- De Titanic zorgde in 1943, 1953 en 1997 tot “tranentrekkende” films
- Maar de Titanic bracht ook een belangrijke doorbraak voor pensioen
- Pensioen was geen liefdadigheid meer, maar een recht
- Zou zonder het zinken van de Titanic nog steeds geen sprake zijn van de nichepraktijk “pensioenrecht”?

Dank voor uw aandacht